

Arņa Indriksona

SŪDZĪBA

par Krimināltiesiskā departamenta
Pirmstiesas izmeklēšanas uzraudzības nodaļas virsprokurora
2008.gada 24.novembra lēmumu
par sūdzības noraidīšanu

2008.gada 24.novembrī Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Pirmstiesas izmeklēšanas uzraudzības nodaļas virsprokurors A.Kalniņš (turpmāk tekstā – ‘‘virsprokurors’’) noraidīja manu sūdzību par prokurores A.Cēsnieces lēmumu, ar kuru viņa atteica uzsākt kriminālprocesu pret J.Meikšānu.

Uzskatu virsprokurora lēmumu par likumam neatbilstošu un jurista necienīgu, jo šajā dokumentā likums tiek vienkārši ignorēts un sagrozīts, neņemot vērā nekādus juridiskus apsvērumus.

1. Virsprokurors mēģinājis man izskaidrot, ka lēmums par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu var tikt pieņemts rezolūcijas veidā. Man ir zināms, ka Kriminālprocesa likums tādu iespēju paredz. Taču tas nedod neviena procesuāli pilnvarotai personai tiesības pieņemt acīmredzami nepamatotus lēmumus, pat necenšoties motivēt savu prettiesisku rīcību. Lai kādi nebūtu man un, kā redzams no virsprokurora atbildes, arī viņam zināmie Kriminālprocesa likuma 373.panta 1.daļas noteikumi, tie neatceļ nevienu no kriminālprocesa pamatprincipiem, kas attiecībā uz mani tika pārkāpti, ignorējot manas cilvēktiesības un atsakot man krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.
2. Nevaru pievienoties virsprokurora secinājumam, ka tiesas izmeklēšanā J.Meikšāns pietiekami izskaidroja ‘‘*neprecizitātes*’’ savās liecībās.

Virsprokurora atkārtoto J.Meikšāna stāstījumu par vecuma ietekmi uz viņa atmiņu uzskatīt par tādu izskaidrojumu nevar, jo ar šo argumentu nevar izskaidrot nepārtrauktus grozījumus viņa liecībās par katru nozīmīgu apstākli.

Virsprokurors nav ņēmis vērā apstākli, ka arī gados veca persona ir Krimināllikuma 298.pantā un 300.pantā paredzēto noziedzīgu nodarījumu subjekts, citiem vārdiem – var sniegt nepatiesus ziņojumus un liecības.

Nepieciešams ņemt vērā, ka netika pārbaudīts, vai tiešām vecuma izraisītās izmaiņām J.Meikšāna intelektuālajā darbībā ir tādas, ka pretrunas viņa liecībās un grozījumus tajās var izskaidrot ar minētajām izmaiņām. Vispārīgās frāzes par sliktu atmiņu neatbilst zinātnes metodēm, kas ļauj konkretizēt cilvēka psihisko procesu dabu un noteikt, vai tiešām vecums ir ietekmējis viņa spējas atcerēties notikumus.

Turklāt, virsprokuroram nav speciālu zināšanu medicīnā, un viņš nevar adekvāti un profesionāli izvērtēt, vai tiešām J.Meikšānam ir tādi vecuma izraisīti atmiņas un intelektuālās darbības traucējumi (piemēram, vecuma dimence), kas liedz viņam iespēju sniegt liecības tiesā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 194.pantu šādos gadījumos ir pamats noteikt komplekso tiesu psiholoģisko un psihiatrisko ekspertīzi. Savukārt, tā kā šādu procesuālo darbību iespējams veikt tikai uzsākot kriminālprocesu, tas ir ar kriminālprocesuālajiem līdzekļiem un metodēm, tad saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 370.panta 2.daļu šāda versijas izvirzīšana no J.Meikšāna puses nav vis pamats atteikt kriminālprocesa uzsākšanu, bet tieši otrādi ir pamats to uzsākt, lai pārbaudītu J.Meikšāna vārdu patiesumu.

No virsprokurora atbildes ir redzama tikpat nekritiska attieksme pret J.Meikšāna teikto, kāda bijusi no prokurora-procesa virzītāja manā kriminālprocesā. Kā zināms, šāda nekritiska attieksme pret J.Meikšāna liecībām tikai kaitējusi likuma noteiktajiem kriminālprocesa mērķiem.

3. Noraidot manu sūdzību, virsprokurors, kā redzams no viņa atbildes, analizēja tikai daļu no J.Meikšāna liecībām, un pilnībā ignorēja viņa nepatiesas liecības par apstākļiem, kas nav atzīstami par "versijām", bet gan nemaz nevarēja būt. Cita starpā par to, ka J.Meikšāns it kā saņēma no manis izdrukas papīra formā, lai gan tādā formā izdruku apjoms ir pārāk liels, par to, ka viņš ar mani tikās laikā, kad es atrados slimnīcā un nevarēju pārvietoties.

Faktiski, savā atbildē virsprokurors tikai pavirši norādīja uz tiesas pārbaudīto versiju, ka J.Meikšāns sniedzis liecības pret mani AS „Arcis” un AS „Ogres komercbanka” interesēs.

Arī šajā daļā virsprokurors ignorē faktu, kuru pierāda J.Meikšāna un S.Čerņenoka liecības, ka šīs divas personas tikās un pārrunāja iespēju iegūt un izmantot dažādus komprometējošus materiālus.

4. Bez tam, kā pareizi norādīja virsprokurors, tiesa izmantojusi savas ekskluzīvas tiesības spriest tiesu un savā nolēmumā tieši konstatējusi, ka J.Meikšāns ir sniedzis nepatiesas liecības.

Šī iemesla dēļ par nepamatotu uzskatu virsprokurora viedokli, ka šajā gadījumā nav pamata piemērot Kriminālprocesa likuma 125.panta 1.daļas 2.punktu, kā arī ar to saistītie virsprokurora prātojumi par Kriminālprocesa likuma 473.panta 6.daļas un 371.panta normu jēgu un piemērošanu.

Pirmkārt, Kriminālprocesa likuma 125.panta 1.daļas 2.punkts nebūt neprasa atzīt personu par vainīgu, pārkāpjot nevainīguma prezumpciju, kā nepamatoti un likuma tekstam neatbilstoši norāda virsprokurors. Šī norma vien nosaka, ka konkrēts ar tiesas spriedumu konstatēts apstāklis atzīstams par **pierādītu**.

Otrkārt, no Kriminālprocesa likuma 125.panta 1.daļas 2.punkta redzams, ka par pierādītiem atzīstami ar tiesas spriedumu **konstatētie** fakti. Kriminālprocesa likuma 525.panta 2.daļas 1.punkts nepārprotami nosaka, ka attaisnojoša sprieduma **motīvu daļā** norāda tiesas noskaidrotos notikuma

apstākļus, bet Kriminālprocesa likuma 525.panta 2.daļas 3.punkts šajā pašā motīvu daļā prasa norādīt attaisnošanas motīvus.

Šī iemesla dēļ nav nekāda pamata atteikt kriminālprocesa uzsākšanu tādēļ vien, ka šo kriminālprocesi nav uzsākusi tiesa, par to nenolemjot sprieduma rezolutīvajā daļā. Tādējādi prokuratūras amatpersona faktiski pārlic savus pienākumus uz tiesu, jo Kriminālprocesa likuma 371.panta 5.daļa nenosaka, ka vienīgi tiesa var uzsākt kriminālprocesi par faktiem, kas ir konstatēti iztiesāšanā.

Par šiem faktiem saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 369.panta 2.daļas 1.punktu var iesniegt kompetentai iestādei iesniegumu arī noziedzīga nodarījuma rezultātā cietusī persona.

Šajā gadījumā prokuroram saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 6.pantu ir pienākums uzsākt kriminālprocesi, tiklīdz tam kļuvis zināms par kriminālprocesa uzsākšanas iemeslu un pamatu.

Tāpēc es uzskatu par nepamatotiem virsprokurora atbildē iekļautos likuma interpretējumus par īpašu nepatiesas liecības konstatēšanas kārtību.

5. Visbeidzot, uzskatu, ka prokurors rupji pārkāpis Kriminālprocesa likuma 373.panta 7.daļu, kura reglamentē gadījumus, ka sūdzība par atteikšanos uzsākt kriminālprocesi ir apmierināta, nevis noraidīta, kā tas ir šajā gadījumā.

Tādēļ uzskatu, ka man ir tiesības pārsūdzēt virsprokurora lēmumu, jo tas ir nelikumīgs un nepamatots.

Ņemot vērā sacīto un pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 370.panta 1.daļu un 2.daļu, 375.panta 5.daļu un 7.daļu,

lūdzu:

- atcelt Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Pirmstiesas izmeklēšanas uzraudzības nodaļas virsprokurora 2008.gada 24.novembra lēmumu par manas sūdzības noraidīšanu
- atcelt prokurores A.Cēsnieces 2008.gada 30.oktobra lēmumu par atteikšanos uzsākt kriminālprocesi,
- uzsākt kriminālprocesi pret Jāzepu Meikšānu pēc Krimināllikuma XXIII nodaļas.

Arnis Indriķsons
2008.gada 28.novembrī